

пом. Едно всеобщо избирателно празо би дало безспорен превес на българския елементъ, а всѣки самоуправителенъ изборенъ съветъ би билъ — въ повечето случаи — едно чисто българско огнище.

По този начинъ подъ претекстъ на демократични принципи и либерализмъ царскитѣ генерали и комисари приготвиха една чисто българска държава подъ носа на Европа. Но сжщевременно руската политическа стратегия съвпадна и съ добре разбранитѣ интереси и съ склонноститѣ на българитѣ и на българската народностъ.

*

Въпрѣки политическата нужда, на която отговаряха руситѣ, като настрѣчаваха самоуправлението и демократизирането въ България, трѣбва обаче да се отбележи, че при първоначалното управление, въведено отъ руситѣ, не бѣ приложенъ напълно принципа на общото, равно и прѣко избиране на самоуправителни тѣла и не бѣха учредени такива самоуправителни тѣла, за каквито сме свикнали да говоримъ днесъ. Това се обясняваше съ неподготовеността на самото население въ онова време; съ тая неподготовеностъ руситѣ не можаха да се не съобразятъ. Изборниятъ принципъ е билъ разпростренъ за много институции, напр. дори и за посочването на сѣдии, но изборното право и самата изборна операция не сж били още добре организирани: правото да се избира е ималъ всѣки гражданинъ надъ 30 години, и то ако е плащаль поне 100 гроша данѣкъ. Мандатътъ на избраницитѣ напр. въ селскитѣ общински съвети е билъ едногодишенъ, а въ градскитѣ — 2 годишенъ. Правото да избира е ималъ всѣки гражданинъ, надъ 18 години, който е плащаль поне 50 гроша данѣкъ. Въ избранитѣ общински съвети наредъ съ членоветѣ — избраници отъ народа, е имало и членове по право: началницитѣ на религиознитѣ общини. Освенъ това руситѣ сж въвели назначаването на постоянното присѣствие на общината.

Съ въвеждането на „привременнитѣ правила за общинско градско и селско управление“ съ указъ № 93 отъ 14 августъ 1879 год. се потвърждава почти сжщата уредба за общинското управление, която руситѣ презъ 1877 г. сж били заели отъ турцитѣ. За избираемостъ се е искало 30 годишна възраст, притежаване недви-

жими имоти, плащане минималенъ данъ къ 25 франка (за селата) и 50 франка (за градоветѣ). Кметътъ продължава да бжде назначаванъ отъ административната власть но измежду избранитѣ съветници.

Функциитѣ на общинскитѣ съвети сж доста неопредѣлени, службитѣ които общината извършва, съвършено незначителни, и контролътъ на държавната власть върху тия самоуправителни тѣла още много силенъ. Той се засили още повече презъ време на режима на пълномощията, когато биде издаденъ особенъ законъ за общинитѣ отъ 23 септември 1882 г., при който общината въ сжщностъ става органъ на централната власть.

Съ прекратяването на режима на пълномощията презъ 1883 г. става едно повръщане къмъ уредбата на общинското управление постановено съ „привременнитѣ правила“ отъ 1879 г., която е изглеждала тогава много по-либерална, отколкото въведеното презъ 1882 г. положение.

*

Така че още въ първитѣ години уредбата на общинитѣ е претърпѣла едно изпитание. Но въ общи черти тая уредба се е запазила до 1886 г. когато сж били издадени пързитѣ два закона за общинитѣ: законътъ за градскитѣ общини отъ 10 юлий 1886 г. и законътъ за селскитѣ общини отъ 11 юли 1886 г., които унифициратъ окончателно мѣстното управление въ съединена България.

Съ двата закона отъ 1886 г. се тури начало на истинското общинско законодателство у насъ, което се е запазило и до днесъ. Съветницитѣ сж само изборни; за тѣхъ гласуватъ всички избиратели въ изборитѣ и общината се очертава окончателно като самоуправително тѣло, при което народа, чрезъ прѣко избиране членоветѣ на общинския съветъ, самъ се управлява.

Въ 1897 г. се гласува новъ избирателенъ законъ, пропитъ отъ либераленъ духъ; той се прилагаше и на изборитѣ за самоуправителнитѣ тѣла — общински и окръжни съвети.

Мандатътъ на съветницитѣ за селскитѣ общини става две години, а за градскитѣ три — години. Създаватъ се гаранции срещу разтурванията на съветитѣ; учреди се единъ режимъ на по ограниченъ контролъ отъ централната власть върху решенията на общинскитѣ и окръжни